

1774456

МОЛОДНЯК

3

2

ДВОУ ЛІТЕРАТУРА І МИСТЕЦТВО

Ц І Н А 85 К О П.

V.N. Karazin Kharkiv National University

00276513

0

З М І С Т

	Стор.
А. КОСАРЕВ—Четвертий, вивершувальний рік і завдання комсомолу	3
Я. ГРИМАЙЛО — Дніпробуд	36
ДМ. НАДІЇН — Тривога	42
ГРИГОРІЙ ЕПІК — Петро Ромен	44
Г. САЧЕНКО — Три вірші	72
ІВ. ВИРГАН — Недалеко кордон	74
ПЕТРО РЕЗНІКОВ — Шахта кличе	77
П. Ж. БЕРАНЖЕ — Надмогильна похвала Тюрлюпенові	109
ЙОГО Ж — Потоп	110
ПЕТРО КОЛЕСНИК — П'єр-Жан Беранже	112
І. КУЛИК — Новий етап радянської літератури	115

СЕРЕД КНИЖОК ТА ЖУРНАЛІВ

ПАСІЧНИК — „Муха Макар та його помилка“ П. Панча	123
О. ЖДАНОВИЧ — Нотатки про книгу, що варта уваги	124

ЛІТ.-МИСТЕЦЬКА ХРОНІКА

Про утворення оргкомітету спілки радянських письменників України. Постановою секретаріату ВУСПП. Наслідки літературного конкурсу. Протест світових письменників. Театр. Підсумки малярського конкурсу. Преса	128
--	-----

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

Молодняк

ОРГАН ЦК ЛКСМУ

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ
ТА ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ ЖУРНАЛ - МІСЯЧНИК

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

7-8

(67 - 68)

ЛИПЕНЬ - СЕРПЕНЬ

1932

ДВОУ-ЛІМ

68
59

Бібліографічний опис цього видання
вміщено в „Літописі Українського Дру-
ку“, „Картковому резервуарі та інших
показниках Української Книжкової Па-
ляти.

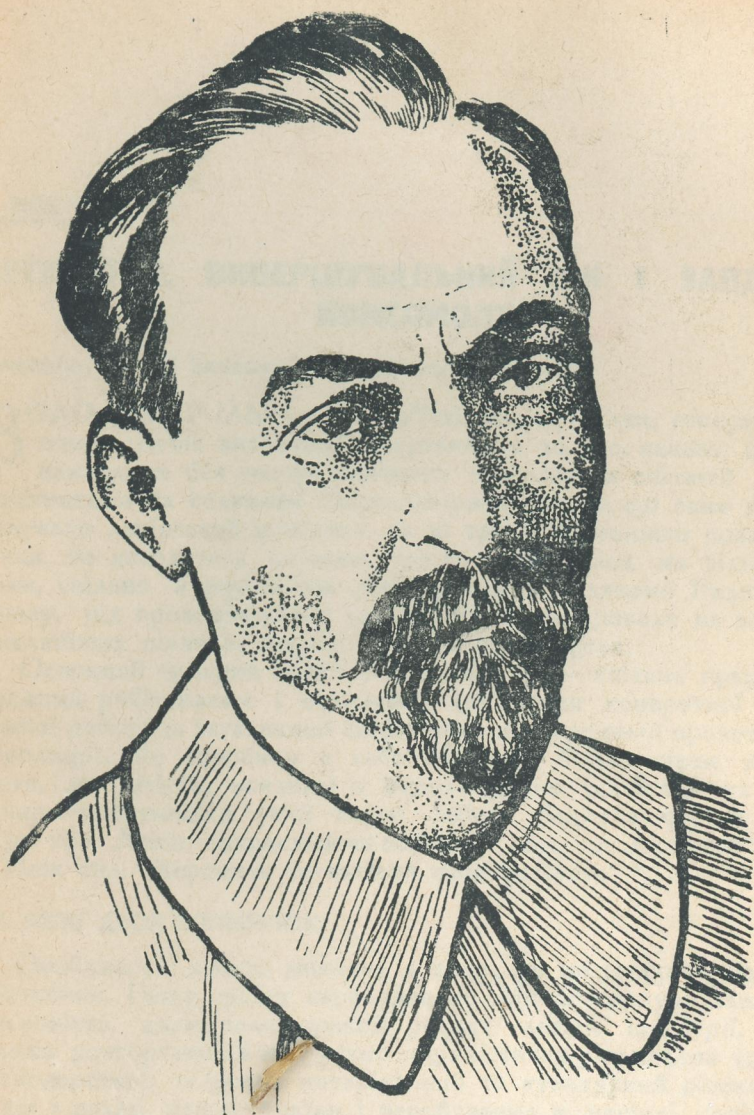
ДВОУ УПП. 7 друкарня ім. Фрунзе.

Харків, Донець-Закарж., 6.

Головліт 5901.

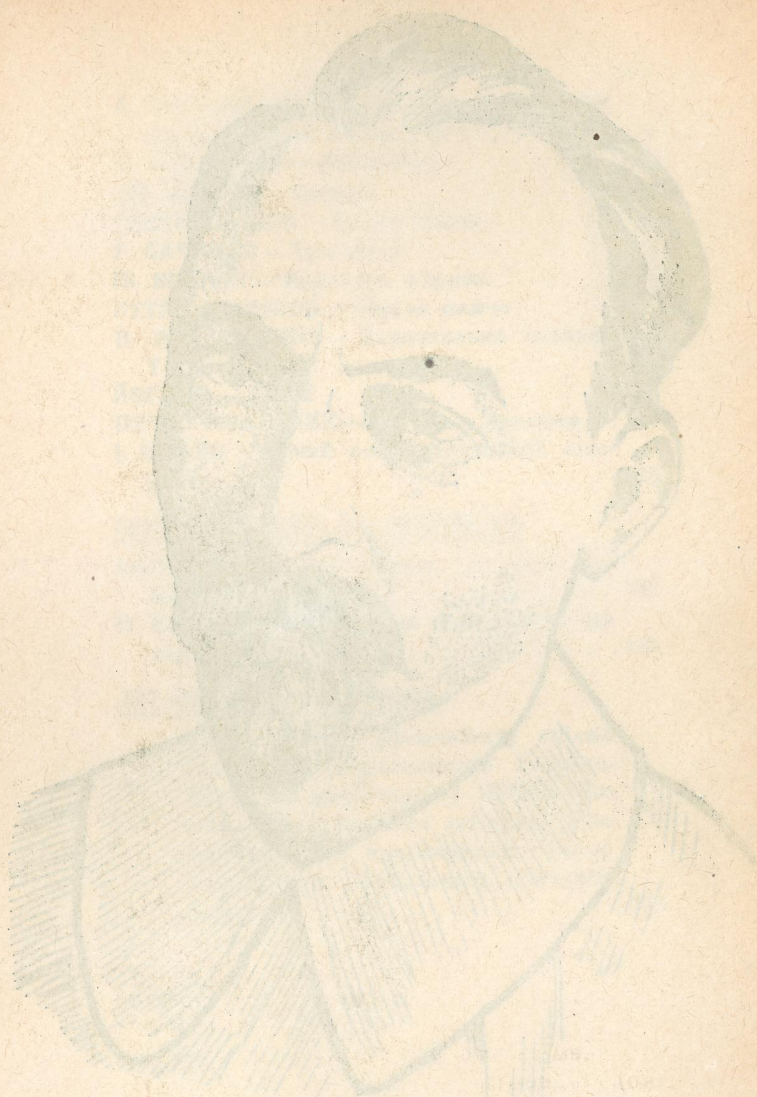
Прим. 3735.

Зам. 1257.

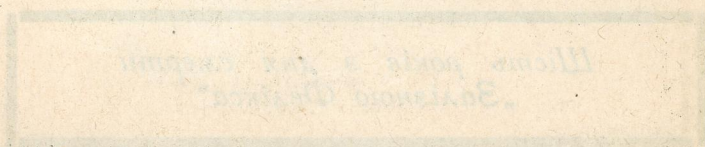

ФЕЛІКС ДЗЕРЖИНСЬКИЙ

*Шість років з дня смерти
„Залізною Фелікса“*

ОБРАЗЪ ДАВЫДОВСКОГО

А. КОСЯРЕВ

ЧЕТВЕРТИЙ, ВИВЕРШУВАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ КОМСОМОЛУ

Доповідь на VII Всесоюзній конференції ВЛКСМ

ВОЛОДИМИР ІЛЬІЧ на III з'їзді нашої спілки, говорячи про комуністичне виховання, звертаючись до нас, сказав, що воно немислиме без участі молодого покоління в спільній праці з робітниками та селянами. Якщо говорити про те, що саме характеризувало ленінський комсомол за ці три з половиною роки п'ятирічки, то доведеться сказати, що за цей період ми більше, ніж коли, спільно з дорослими робітниками й селянами Радянського союзу, під проводом нашої партії, активно працювали на всіх найважливіших ділянках соціалістичного будівництва.

Основний принцип нашої роботи був і є — спільна праця з дорослими робітниками і селянами, пов'язання конкретної повсякденної роботи із загальними завданнями міжнародної пролетарської революції. Ми виробили в себе властиві більшовикам практичність, діловитість, поєднані з революційним розмахом та теоретичним урозумінням усієї нашої роботи. Визначаючи, як працювати, тов. Ленін, накреслюючи конспект „про продподаток“, писав: „Облік сил. Тверезість та шалена пристрасність“*.

НА МЕЖІ ДВОХ П'ЯТИРІЧОК

Особливості даного моменту в тому, що ми тепер на межі двох п'ятирічок. Нашу країну перебудовано. Ми розгорнули важку промисловість, дали велетенський розмах легкій індустрії, дедалі більше розгортаємо й зміцнюємо соціалістичне рільництво (сільське господарство), піднесли матеріальний та культурний рівень робітників і селян нашої країни і перебуваємо в періоді соціалістичного наступу по всьому фронту. Наш Радянський союз безповоротно зміцнився, усталився на соціалістичному шляху. Саме це визначає і повинно визначати всю нашу роботу.

Завдання комсомолу, основна специфіка його роботи є й надалі буде в тому, щоб готувати кадри для всіх ділянок соціалістичного будівництва, бути найактивнішим помічником партії в розгортанні

* Ленін, том XXVI, стор. 316.

наступу по всьому фронту. З цього погляду такі питання, як, наприклад: як максимально обслуговувати соціалістичне виробництво, як ліпше і найвсесторонніше обслуговувати нам нашого соціалістичного споживача, виявляти дедалі більше піклування про потреби трудящих, — це вирішальні для нас питання.

І саме для того, щоб ще більше прискорити наш рух уперед по всьому фронту, ми говоримо, що гасло дня нашої роботи — це культурно жити, продуктивно працювати. Це не завжди в нас буває. Ми повинні навчитися працювати без ривків, без партизанщини, в гіршому розумінні цього слова, без „толкачества“, — ось чого в основному ми повинні досягнути в нашому ударництві, в нашому соцзмаганні. Вміння працювати, лєнінський стиль у роботі кожного комсомольця, кожної ударної групи, утворення товариської чуйности в спілці, ідейно-політичне виховання мас молоді, комсомольців, піонерів та всіх дітей, — ось головні питання, які потрібно обговорити в нас на конференції і їх я намагатимусь розвинути у своїй доповіді.

7 листопада буде XV річниця Жовтневої революції, 15 років існування радянської влади. Ця річниця збігається з достроковим закінченням п'ятирічки. За ці 15 років вороги геть скрізь і день-у-день пророкували нам загибель, робили вся для того, щоб нас розтрошити, щоб зірвати наше соціалістичне будівництво. Ці 15 років — роки найжорстокішої, загостреної класової боротьби, яку коли знала історія людности. У цій боротьбі ми перемагаємо. Замість розгрому, ми до своєї річниці підходимо найсильнішою політично, найусталенішою країною із усіх країн світу.

Історія людства не знала ні одної такої держави, що так успішно розвивалася б, будувалась би, поступала вперед, як наша робітнича держава — Радянський союз. Світ не знав, ще такого уряду, якого так активно, енергійно та віддано підтримували б мільйони трудящих, як це є у нас, у Радянському союзі. Ніколи ні одна країна не привертала до себе таких симпатій усіх трудящих усього світу, як ми — Радянський союз. Ми — держава пролетарська, інтернаціональна. Кожний трудящий усякої нації, якщо хоче він допомагати нам будувати соціалізм, якщо хоче боротися під прапорами нашої партії та радянської влади, може себе почувати в нашій країні повним, рівноправним господарем усього господарства, науки, політики, техніки й культури. Одним ми й непереборні.

Не було в світі, нема й тепер таких партій, як партія більшовиків, яка так мудро, з таким умінням, з такою класовою цілеспрямованістю керувала б мільйонами трудящих, робітничою класою в цій, такій серйозній, складній класовій боротьбі. Тільки ми, партія більшовиків, партія Ленінова, здатні розтрошити наших ворогів, остаточно знищити капіталістичну систему, визволити людство від воєн та зубожіння, утворити нове суспільство, де життя буде гідне людини.

Про це свідчать успіхи у виконанні цієї п'ятирічки. Те, що буржуазія вважала за неможливе, фантастичне, те, що меншовики

та різні опортуністи вважали нездійсненним, неможливим, — ми виконуємо в строки менші, ніж були накреслені. Замість п'яти років ми виконуємо п'ятирічку достроково, за чотири роки. А в ряді окремих, найважливіших галузів промисловости ми її виконали в два з половиною - три роки.

Це не вперше і не востаннє, як переможний пролетаріят, під проводом партії більшовиків, дивує світ розмахом та наслідками своєї роботи в побудуванні безкласового соціалістичного суспільства.

XVI партійна конференція, визначаючи п'ятирічку, накреслила ті історичні завдання, які повинен вирішити пролетаріят Союзу, серед яких такі: як розв'язати проблему „хто кого“, про перетворення нашої країни із аграрно-індустріальної — в індустріально-аграрну, проблема економічної незалежності Радянського союзу від капіталістичних країн, подальша зміна співвідношення класових сил на основі зростання соціалістичного сектора народного господарства, зміцнення диктатури пролетаріату, викорінювання залишків капіталізму, ліквідація відсталості національних окраїн, національностей, що їх пригнічував раніше царський лад, царський уряд.

За кожною цифрою нашого розвитку ми повинні бачити ці процеси, ці колосальні соціально-політичні зрушення, що за нею ховаються і які ми маємо в підсумку виконання п'ятирічки. Головне в першій п'ятирічці це — індустріялізація нашої країни, і тут за основу цієї індустріялізації є розгортання важкої індустрії, розгортання виробництва засобів виробництва і на цій основі соціалістична реконструкція дрібновласницького, роздрібненого сільського господарства. Саме в цьому, в індустріялізації країни, — основа генеральної лінії нашої партії. „Бо в цьому гарантія того, що наша країна не стане за придаток капіталістичних країн“, — як це говорив тов. Сталін.

Індустріялізація країни є база соціалістичної реконструкції всього сільського господарства, база радгоспного та колгоспного будівництва.

Неухильно проводячи цю генеральну лінію, наша партія, а під її проводом трудящі Радянського союзу — домоглися величезних успіхів і в утворенні важкої промисловости, і в соціалістичній перебудові всього сільського господарства. Це дало нам змогу перейти від політики обмеження та витискання куркульства до політики ліквідації його, цієї останньої серйозної капіталістичної класи, до ліквідації куркульства як класи на базі суцільної колективізації.

Проглянемо, проаналізуємо ті основні цифри, що показали б нам, як ми виконали завдання, що поставила XVI партійна конференція.

1928 року, тобто до початку п'ятирічки, вони (радгоспи та колгоспи разом) становили 1,8% загальної продукції сільського господарства, а 1931 року вони (радгоспи та колгоспи разом) становлять уже 74% загальної продукції сільського господарства.

62% селянських господарств колективізовано. Це — найколючальніше зростання. Соціалістичний сектор у сільському господарстві здобув тепер сталу перевагу. 1929 року, тобто до початку п'ятирічки, в загальній продукції сільського господарства куркульські господарства давали 20% товарового хліба, а 1931 року — вже тільки 4%.

Те ж саме ми бачимо і в торгівлі. До початку п'ятирічки приватний сектор охоплював 27% усього товарового обігу, а 1931 р. — вже тільки 2,2%.

І в дрібній промисловості — якщо до початку п'ятирічки 63% всієї продукції припадало на приватний сектор, то вже 1931 року через широкий розмах кооперування кустарної промисловості доля приватного сектору зменшилася до 16,5%, а 1932 року вона становитиме 10,5%.

Якщо взяти ввесь загалом народній прибуток нашої країни, то 1928 року, до початку п'ятирічки, соціалістичний сектор становив у ньому 53%, вже 1931 року — 82%. Тільки в 1932 році він становить 90%.

Тільки 10% усього прибутку в нашій країні виробляє приватний сектор.

Соціалістичний сектор переважає в усіх, без винятку, галузях господарства.

Отже, бачимо, що ленінське питання „хто кого“ успішно вирішила робітнича класа нашої країни, під проводом партії, остаточно й безповоротно вирішила на користь соціалізму проти капіталізму.

ЗМІНИЛОСЯ ЛИЦЕ КРАЇНИ

До початку п'ятирічки ми були країною аграрно-індустріальною, а тепер ми вже стали країною, що змінила ґрунтовно своє лице, країною індустріально-аграрною.

До початку п'ятирічки промисловість й будівництво становили 38% усього народнього прибутку, а сільське господарство — 36%. Цього ж року промисловість становить 50% усього народнього прибутку, а сільське господарство — 23%. Остача припадає на транспорт, торгівлю, зв'язок та інш. Величезне збільшення ролі промисловості в народньому прибутку аж ніяк не пояснюється тим, що сільське господарство не зростає. У нас такий тепер стан, коли при абсолютному зростанні сільського господарства знижена доля його в народньому господарстві, бо високі темпи індустріалізації забезпечили це величезне збільшення ролі промисловості в народньому прибутку.

Гуртова продукція всієї промисловості,* до початку п'ятирічки становила 11,1 мільярда карбованців за цінами 1926-27 років, а 1931 р. вона більше ніж удвоє побільшала і досягла 25,1 млрд. карб., а поточного року за планом вона повинна становити 35,6 млрд. карб., тобто проти періоду початку п'ятирічки уся гуртова продукція

* Дані сектору перевірки виконання Держплану СРСР. Лісова промисловість сюди не входить.

промисловості побільшала майже втриє. Вугілля ми добували 1928 р. 34,6 млн. тонн, а 1931 р. видобуток досяг 56 млн. тонн, а 1932 р. ми повинні видобути 90 млн. тонн. Є (на підставі роботи основних вугільних басейнів) небезпека того, що ми частково програми з вугілля можемо не виконати.

Винні в цьому чимало ми самі, робітнича молодь та комсомольці Донбасу, що становлять примірно 45% усього вугільного пролетаріату. Ми повинні вжити всіх заходів, до того, щоб контрольні цифри 1932 року щодо вугілля виконати, щоб там не було.

Що це значить — видобути 90 млн. тонн вугілля? Ми звикли оперувати ось такими великими цифрами, великими відсотками, проте, не завжди, може, розуміємо їхній зміст. 90 млн. тонн вугілля — це дорівнює роботі електричної енергії на 100 млрд. кіловат-годин. А що таке 100 млрд. кіловат-годин? Коли б таку роботу виконали б люди, то треба було б щось з 250 млн. чоловіка, тобто примірно втриє більше, ніж є в нас працездатної людности. Ось, що значить видобути 90 млн. тонн вугілля. Ось чому ми повинні з усією більшовицькою пристрасністю цього вивершувального року п'ятирічки боротися, щоб виконати цю контрольну цифру.

Ми достроково виконали свою п'ятирічку щодо видобутку нафти. Видобуток нафти побільшав проти початку п'ятирічки більше ніж удвоє. 1928 року в СРСР видобуто 12,3 млн. тонн нафти, 1931 р. видобуток нафти досяг 23 млн. тонн, а 1932 року за планом повинно видобути 28 млн. тонн.

Такі ж успіхи ми маємо і щодо чавуну. 1928 р. до початку п'ятирічки, ми витопили 3,400 тис. тонн чавуну. 1931 р. ми витопили 4,9 млн. тонн. Поточного ж 1932 р. ми повинні витопити 9—10 млн. тонн.

Щодо сталі, то продукція її 1928 року становила 4 млн. тонн, 1931 року — 5,3 млн. тонн, а поточного господарського року повинні ми дати 9,5 млн. тонн, хоч перші місяці поточного року показують деяке недовиконання плану. Щодо продукції сталі, ми стояли до початку п'ятирічки — 1928 року — на п'ятому місці після ПАСШ, Німеччини, Франції, Англії. Тепер ми вийшли на четверте місце. А якщо взяти останні пересічні місячні показники, витоплення сталі в нас, порівнюючи з капіталістичними країнами, то побачимо, що ми вже стоїмо на другому місці. Попереду нас іде Америка, після неї — ми. Якби з цієї сталі, що ми добуваємо, зробили б ми одні тільки рейки, то їх вистачило б на 120 тис. кілометрів залізної колії, тобто в півтора рази більше, ніж уся залізнична мережа Радянського союзу. Коли б ці залізничні шляхи прокласти навколо земної кулі, то рейок вистачило б обвити землю тричі.

Із сталі ми робимо, звичайно, не самі тільки рейки і не лише самі трактори. Ми 1932 року із дев'яток з лишком млн. тонн сталі повинні будемо зробити 82 тис. тракторів, 73 тис. автомобілів, півтори з лишком тисячі паротягів, 30 тис. вагонів, 6 блюмінгів, 16 крекінгів, 1000 зарубних машин, 35 екскаваторів, 22 тис. комбайнів і багато, багато іншого.

Як бачите, без сталі, без вугілля обійтися ніяк не можна. Побудувати соціалізм не можна без цих вирішальних галузів народного господарства. Ось, чому ленінський комсомол був найактивнішим помічником партії, з усією пристрасністю боровся за генеральну лінію партії.

У нас є небезпека, — частково недовиконати програму 1932 р. в чавуну та сталі. Кожний молодий робітник повинен знати, до чого це призведе. Ми повинні ще й ще більше напружити свої зусилля, щоб план виконати. А нас же, товариші, близько 5 млн. чол. У нас у цих вирішальних галузях промисловості — половина робітничої молоді. Це значить, — виконання програми великою мірою є в наших руках, і ми повинні це виконання забезпечити.

До початку п'ятирічки ми випускали тільки 400 штук паротягів, 1931 р. ми випустили 813 паротягів, а 1932 р. ми повинні вже випустити 1.230 паротягів.

До початку п'ятирічки ми випускали всього лише 1.500 тракторів, 1931 року випустили 40 тис. шт., а поточного року ми повинні випустити 82 тис. тракторів.

Отже, за ці три з половиною роки ми наново утворили тракторну промисловість. Понад усякими темпами побудували, пустили, і вже працюють такі велетні, як Сталінградський та Харківський тракторні заводи. Налагоджено вироблення тракторів у масовому масштабі і на „Красном Путиловце“.

Автомобілів до початку п'ятирічки випускали 700 шт., 1931 р. — 20½ тис., поточного року ми повинні випустити 73 тис. штук, і в даному випадку, товариші, ми за ці 3½ роки наново побудували автомобільну промисловість. Ми побудували Нижегородський автовелетень, наново можна сказати, побудували московський завод ім. Сталіна, реконструювали також і Ярославський автомобільний завод.

Якщо говорити про все машинобудування загалом, то 1928 р. продукція його становила 1.700 млн. крб., 1931 року вона зросла майже втричі, досягнувши 4,7 млрд. крб., а поточного року її повинно проти початку п'ятирічку збільшити вчетверо, досягнувши 6,8 млрд. крб.

Успішно йдемо ми вперед і лінією електротехніки. 1928 року вся наша електротехнічна промисловість давала готової продукції на 182 млн., крб., 1931 р. — на 927 млн. крб., а 1932 року вона повинна дати продукції вже на 1½ млрд. крб., отже, в підсумку першої п'ятирічки електротехнічна промисловість зросла більше, ніж увосьмеро.

Ми наново утворили хемічну промисловість. У нас уже почали роботу Березняки, Невський хемічний комбінат, Воскресенський хемічний завод, Угрезький та ряд інших. Дрібні хемічні заводи, що були раніше, реконструйовано і вони стали великими заводами. Продукція основної хемічної промисловості тільки за перші три роки (п'ятирічки) зросла більше, ніж утричі.

Чимало поширилася робота залізничного транспорту. Загальний вантажообіг становив 1928 р. 156 млн. тонн, 1931 р. — 250 млн. тонн.

1932 р. — 320 млн. тон. Ми повинні 1932 року перевезти по нашому залізничному транспорту 830 млн. пасажирів. Це значить, що на кожного мешканця Радянського союзу, залічивши сюди й немовлят, припадає більше як п'ять поїздок, тоді як 1928 р. на кожного пересічно припадало тільки 2 поїздки, а 1931 р. — 1 поїздка.

А ви знаєте, товариші, що ці цифри — величезні показники. Пригадайте, чи давно це було, коли ми зустрічали, і дуже часто зустрічали, не те, що сивих дідів-селян, а й молодих селян, які не знали, що таке „чугунка“, які в вічі не бачили залізниці. А цього року кожний мешканець нашої країни може їздити пересічно по наших залізницях п'ять разів.

1913 р. — одна поїздка пересічно на одного мешканця. 1932 р. — 5 поїздок.

Яка колосальна ріжниця. І це все при всіх тих величезних хибах у роботі нашого транспорту, при всій тій кволій роботі комсомолу на залізничному транспорті, яку ми повинні відзначити і конче її мусимо позбутися найближчого часу.

В підсумку першої п'ятирічки колосально зріс основний капітал промисловости. В кінці 1928 року промисловість мала 5,8 млрд. карб. основного капіталу, тобто виробничих будинків, складів, будинків, а також виробничого устаткування та інш. На кінець 1931 р. вона вже мала 12 млрд. карб. основного капіталу, а 1932 року матиме понад 20 млрд. карб. основного капіталу, а разом з електростанціями — понад 23 млрд. карб.

Переходжу до сільського господарства. Візьмімо засівні площі. 1928 р. засівні площі становили 112,9 млн. га, 1931 р. — 136,6 млн. га, а 1932 р. вони повинні становити 140 млн. га.

Отже, протягом першої п'ятирічки засівні площі зросли прирізно на 25%. Грунтовно змінилася структура цих засівних площ. Якщо 1928 р. радгоспи та колгоспи мали тільки три мільйони засівплощі, то 1932 року вони вже мають 122 млн. га.

Збір зернового хліба 1928 р. становив 733 млн. центнерів — 4,5 млрд. пудів, а 1932 р. він досягає вже 900 млн. центнерів — 5,5 млрд. пудів. Якщо 1928 року радгоспи давали — 13 млн. центнерів, то 1931 року вони вже дали 67 млн. цент., а 1932 року вони повинні дати 83,7 млн. центнерів.

Бавовни зібрали 1928 року 8 млн. 200 тис. центнерів, 1931 р. — 14 млн. центн., а 1932 р. — повинні ми зібрати бавовни 18.400 тис. центн. Товариші із Середньої Азії запевняють, що вони з цим завданням впораються, забезпечать виконання програми. Через успішний розвиток бавовництва в СРСР, товариші, ми вже 1930 р. випередили Британську Індію і стали у вироблянні бавовни на другому місці в світі.

Якщо взяти тракторний парк на селі, то ми побачимо, що він за першу п'ятирічку зріс удесятеро. Коли 1928 р. ми мали тільки одну МТС — здається, ім. Шевченка, на Україні, — то тепер на весну 1932 р. ми мали 2.100 МТС, а до першого січня 1933 року

матимемо 3.100 МТС. Цифри промовляють самі за себе. Тракторний парк наш зростає виключно швидкими темпами. 1932 року він буде доведений в основному коштом власного виробництва до 2.871 тис. кінських сил, замість 278 тис. кінських сил 1928 р.

Сільське господарство ґрунтовно змінило своє лице. Ми тепер — країна найбільшого в світі сільського господарства, побудованого на основі машинової техніки. Ми вже не аграрно-індустріальна країна, ми утворили свою велику індустрію, на її основі перебудували на соціалістичний лад сільське господарство. Ми виходимо з техніко-економічного погляду в шереду передових промислових країн.

Ми вже з цілого ряду показників наздогнали й випередили капіталістичні країни. Щодо вугілля ми були 1928 року на шостому місці після ПАСШ, Англії, Німеччини, Франції, Польщі. А 1931 р. ми вже стояли на четвертому місці, випередивши Польщу та Францію.

Щодо нафти СРСР був 1928 р. на третьому місці, — попереду йшли ПАСШ та Венесуела. А 1931 р. ми вийшли на друге місце.

Ми відтискаємо дедалі більше на заднє місце передові капіталістичні країни щодо витоплення чавуну: 1928 р. ми стояли на 6 місці. Більше нас давали ПАСШ, Німеччина, Франція, Англія, Бельгія. 1931 р. ми вже перегнали Бельгію і Англію. Якщо плян 1932 року ми виконаємо, — а його повинно виконати, до цього є всі підстави й засновки, — то ми вже вийдемо на друге місце в світі у виробництві чавуну. Щоправда, в капіталістичних країнах тепер продукцію чавуну зменшено більше, ніж удвоє, проти досягнутого 1929 року рівня, проте, коли навіть порівняти до 1928 р., то й тут ми будемо на 4 місці.

За 1930 — 32 рр. наше сільське господарство, машинобудування освоїло те, що ПАСШ і Німеччина освоювали протягом 30 років. У асортименті 1932 року ми матимемо 73 зовсім нових машини та приладь для потреб соціалістичного рільництва.

Які ж із усього цього, товариші, маємо висновки.

Ми наново утворили цілі галузі виробництва: тракторну, автомобільну, хемічну. Ми навчилися самі робити блюмінги, крекінги, зарубні машини, екскаватори, комбайні, вальцівні верстати, великовантажні саморозвантажні вагони, текстильні, поліграфічні, взуттєві машини, потужні літаки, потужні турбіни, генератори, трансформатори, випростувачі, устаткування для високо-вольтних пересилань.

Ми навчилися самі будувати домни, мартени, устаткування до них, ми побудували найбільші в світі велетні, — Сталінградський, Харківський, Ростовський завод сільсько-господарських машин, Магнетогорський, Кузнецький, Нижегородський автозавод, „Шарикоподшипник“, Краматорський завод важкого машинобудування, завод ім. Сталіна, „Фрезер“, „Калібр“, Березняки, Воскресенський хемічний комбінат, Невський хемічний комбінат, Дніпровську електроцентрально і комбінат навколо неї та багато, багато інших заводів і фабрик. Ми виробляємо високоякісну сталь, алюміній.

Ми чимало поширили сировинну базу для легкої промисловости.

Бувши найвідсталішою країною на початку п'ятирічки, ми за цей час посіли друге місце щодо видобутку нафти, у бавовництві—четверте місце; замість шостого. У видобутку вугілля, на кінець цього року ми будемо на другому місці; у видобутку чавуну — на другому місці замість шостого; у сільсько-господарському машинобудуванні ми освоїли те, що Америка і Німеччина освоювала протягом 30 років. Щодо сільського господарства—ми найбільша країна в світі.

Ніде в світі немає такого розвитку будівництва, як у нас. Ми,—рекордна країна щодо строків будівництва, будвши на початку п'ятирічки найвідсталішою. В цілому ряді галузів промисловости наші робітники ставлять світові рекорди, даючи кращі технічні показники проти німців, французів, американців, англійців, японців.

Ми не хотіли, не хочемо і не будемо додатком капіталістичних країн. Ми рік-у-рік звільняємося від імпоротної залежності. Саме за це ми боролися й далі боротимемося ще настійніше. Немає ніякого сумніву, що в другу п'ятирічку ми остаточно звільнимся від цієї залежності.

Здійснюючи генеральну лінію нашої партії, ми в ряді галузей промисловости дострочно виконали п'ятирічку.

Зросла міць нашої держави. Ще більше зміцніла диктатура пролетаріату, ми ліквідуємо останню капіталістичну клясу—куркульство. Змінюється географія, розташування нашої промисловости і пролетаріату. Незабаром той час, коли в нас уже не буде районів без промисловости. Все це і створило умови, що дають нам змогу другої п'ятирічки висунути завдання цілком ліквідувати капіталістичні елементи і кляси взагалі.

ЗРОСТАЄ ДОБРОБУТ РОБІТНИКІВ І ТРУДЯЩИХ МАС

Наші успіхи в індустріалізації країни і соціалістичній реконструкції сільського господарства сприяли дальшому зростанню матеріального добробуту робітників, трудящих мас і підвищенню культурного та ідейно-політичного рівня.

Зростає матеріальний добробут робітничої кляси і водночас матеріально-побутовий стан робітничої молоді.

Зарплата промислового робітника 1928 року становила на рік пересічно 870 крб., 1931 р. — 1168 крб., а 1932 р. — вона сягає 1295 крб., тобто., проти початку п'ятирічки, зарплата збільшилася майже в півтора рази. Прибуток робітника на одну душу його родини становив 1928 р. пересічно 28 $\frac{1}{2}$ крб. на місяць, в четвертому кварталі 1931 року він сягав уже 45 крб. 30 коп., тобто збільшився на 58,5%.

Ось у нас, товариші, як вам відомо, житловий голод. Це вірно. Але майте на увазі що за ці 3 $\frac{1}{2}$ роки п'ятирічки ми вселили до зновпобудованих упорядкованих жител 5 з лишком мільйонів чоловіка.

Звісно, велике число вселень до знов побудованих житлових приміщень припадає і на долю молоді, бо вона становить 40%

загального складу пролетаріату, а якщо говорити про нові поповнення пролетаріату, то серед цих нових поповнень робітнича молодь становить 65%.

Перейдімо до питань освіти. Я хочу звернути вашу увагу на кілька показників, яких ми домоглися в наслідок активної боротьби за п'ятирічку. 1928 року по всіх концетрах початкової школи навчалось 12 мільйонів чоловіків, тепер навчається 23,7 мільйонів чоловіків. В основному уже охоплено всю дитячу людиність чотирирічкою.

Країна соціалізму—на шляху до цілковитої ліквідації неписьменності: якщо 1928-29 рр. лікнепом було охоплено 16 мільйонів чоловіків, то 1931 р. у школах ліквідації неписьменності навчалось 26 мільйонів чоловіків, а 1932 р. маємо навчити 20—22 мільйонів. Такий широкий розмах ліквідації неписьменності, що дав нам в основному змогу ліквідувати неписьменність у містах і цілому ряді областей, є наслідок активної участі в цій справі самих трудящих мас і чималою мірою комсомольських організацій і окремих комсомольців. На 1932 р. число неписьменних, ледве перевищує 10—15%.

Поряд цього чимало збільшилося і число робітників з вищою та середньою освітою. Наприкінці 1928 р. число інженерів і агрономів з вищою технічною освітою дорівнювало 100 тис. чоловіків, наприкінці 1932 року це число збільшиться приблизно до 200 тис. Наприкінці 1928 р. число техніків і агрономів з середньою освітою становило приблизно 60 тис. чоловіків, на кінець 1932 року—250 тис.

На додаток до цієї частини доповіді, що характеризує основні успіхи, основні показники нашої боротьби за п'ятирічку, мені хотілося б навести ще ряд окремих характеристичних цифр, що стосуються задоволення культурних запитів.

Особливий інтерес являє собою зростання тиражу газет. Газети міцно вросли в побут робітничої родини. Недарма тираж газет ще 1928 року становив 8.800 тис. примірників, 1931 р. сягає 36 мільйонів, 1932 р. за планом має дійти 40 мільйонів примірників. На кожні чотири чоловіків, включаючи і дітей, ми випускаємо одну газету. Жодна з капіталістичних країн світу не знає такого масового поширення газети.

Хай за кордоном сичать від злості, мовляв, варвари, некультурні вони люди, — ці більшовики, книжок у них немає, та й паперу то нема. А ось, дивиться, що сталося. Включаючи старих і малих, на кожні чотири чоловіків, що живуть у Радянському союзі, припадає одна газета.

Які ж, товариші, звідси висновки? Ми докорінно з культурного погляду переробили стару, варварську, дику, відсталу країну. Немає такої країни в світі, де була б така величезна тяга до культури, знань, науки, яка характеристична для нашої країни. І нема такого уряду, який би в таких розмірах, роблячи величезні витрати, йшов би назустріч людиності в справі задоволення її культурних запитів, як це ми бачимо від нашого радянського уряду.

У нас, незабаром не буде неписьменних, — ось підсумки 15 років революції. Не буде неписьменних навіть серед жителів найвіддале-

ніших національних країв, що не тільки не вміли читати, але навіть не уявляли собі, що є книжки; тепер ми їх навчили читати ці книжки.

Ми є тепер передова в світі країна з кількості учнів у середній і вищій спеціальній школах. В Америці у вищій і середній спеціальній школах навчається 827 тис. чол., а в нас—1.200 тис. чол.

І вже, звісно, своєю політичною культурою, своєю політичною грамотністю ми—перша в світі країна. Інтереси пролетарської революції вимагають від нас, щоб ми в найкоротші строки випередили передові капіталістичні країни щодо грамотности, щодо поширення технічних знань.

Ми маємо всі можливості виконати це завдання.

БОРотьБА двох систем

Наше будівництво день-у-день іде вперед, ми підвищуємо темпи нашого будівництва в зростанні. Ми просуваємось уперед цілим фронтом.

Порівняйте з цим стан у капіталістичних країнах. Там безперервний розвал, наростання хаосу цілим фронтом. Вільно висловлюючись, ми день-у-день здоровшаємо та здоровшаємо, вони дедалі більше загнивають.

Цікавий деталь. Немає жодного звіту, що видали б буржуазні кон'юнктурні інститути за останні три роки, де не було б у тому чи тому виді таких слів: „По всіх країнах відбувається дальше скорочення виробництва, споживання і т. інш., за винятком СРСР“.

Наведу деякі дані, гадаю, що ви не поремствуєте за цифри, бо за ними, за цими сухими цифрами, криється великий історичний зміст.

Якщо взяти 1928 р. за 100%, то в березні 1932 р. вся продукція СРСР становила 218 %, продукція ПАСШ—62%, Німеччини—55%, Франції—77%, Польщі—50% і т. д.

Ми збудували і збудуємо найбільші домни, найближчого часу запалає вогонь у нових домнах, а в капіталістичних країнах домни гасять вдсятеро швидше, ніж капіталізм їх будував. Америка мала 302 домни, за час кризи вона загасила 246 доменних печей.

Яку б галузь промисловости ви не взяли, всюду будуть аналогічні дані.

Загострення і заглиблення кризи чим день збільшує безробіття. Тепер робітників, що є цілком безробітні, ми нараховуємо 48 млн. Якщо ж включити родини, а це треба зробити, то ми матимемо цифру безробітних в Європі й Америці (лише в Європі і Америці), що сягає приблизно 140 млн. чол.

Ось ми говоримо про пропагандистську роботу, про ідейно-політичне виховання. Запам'ятайте товариші, цю цифру й підіть до старого робітника і скажіть йому: „Ти, безперечно, безробіття знаєш, пам'ятаєш його, знаєш, що його у нас немає, а ось, що значить, що з усіх жителів, що живуть в Європі і Америці, з 450 млн. чол. кожний третій є безробітний?“ Робітник вас зрозуміє,

селянин теж. Розкажіть селянинові ладом, просто і ясно про стан селянства в капіталістичних країнах, про колонії, про аграрну кризу, про вимирання селянства і таке інше, — селянин, особливо старий, дуже добре зрозуміє це. Хаос в економіці спричинює хаос у буржуазній свідомості. Буржуазія та її вчені ад'ютанти метушаться, шукаючи виходу з кризи, силкуються зрозуміти той стан, в який потрапив капіталістичний світ. Апологети капіталізму висувують „дикі“ теорії, де кличуть капіталізм назад, проклинають всі досягнення науки, техніки й культури.

Так, приміром, відомий філософ, типовий для епохи заходу і загинання капіталістичного суспільства, Освальд Шпенглей пише:

„Механізація світу вступила в стадію найнебезпечнішого напруження. Машина починає часто вступати в суперечність з економічною практикою, виявлюється ознаки розпаду“.

Ось саме через ці ознаки розпаду буржуазні вчені, будучи безсилі й неспроможні зрозуміти закони людського розвитку, виступають проти науки, проти технічного прогресу. Виникає технікобоясть. У нас не вистачає техніки, більше б нам техніки. Всюди по країні чути клик: більше техніків, інженерів, а в них якраз навпаки. У них технікобоясть, відмовлення від техніки, у них намагання мати щоменше техніків і техніки.

Ми ж, висхідна кляса, носії культурного, політичного і технічного прогресу, мобілізуємо все, щоб опанувати знання, нагромаджені людством. Там закликають відмовитися від науки, технічного прогресу, ми ж караємо тих, хто не хоче навчатися, хто погано навчається, і з тими, хто недооцінює науку, ми боремося, а тих хто злісно гальмує в нас розвиток науки і техніки, нещадно караємо.

Не може бути іншого стану, бо капіталізм вичерпує ту історичну роль, яку мав. Пролетаріят же взявся і успішно виконує свою історичну місію — знищити капіталізм, використати все краще, що він утворив, і побудувати соціалістичне суспільство.

Ось короткі підсумки боротьби двох систем — соціалізму, що будується, і капіталізму, що гине. Чи не є показники боротьби двох систем відповіддю на запитання: за що боролись?

ЗА ЦЮ МИ БОРОЛИСЬ

Наші труднощі, їх характер

Величезні досягнення нашої країни ми здобували в обставі капіталістичного оточення і загрози воєнної інтервенції, а також в умовах запеклої класової боротьби всередині країни.

Буржуазія капіталістичних країн в єдиному фронті з куркульством, в спілці з окремими прошарками старої буржуазно-шкідницької інтелігенції, неодноразово намагалася висадити нас у повітря як з середини, так і зокола. Вона у всіх випадках діставала нещадну відсіч од мільйонних мас.

Тепер буржуазія та її внутрішня агентура у нас в країні кричать про наші труднощі, бажаючи їх всіляко використати. Безперечно, у нас труднощі є. Але труднощі наші і „труднощі“ (чи можна їх назвати труднощами) капіталізму — це також є труднощі двох систем. „Труднощі“ капіталізму — це труднощі капіталістичного суспільства, що загниває та відмирає.

Наші труднощі — це труднощі зростання, розквіту соціалістичного господарства. Капіталістичне суспільство шукає виходу з труднощів у рухові назад, бо посуватися вперед — значить збільшувати всі наявні труднощі, ще більше заплутуватися в суперечностях. Щоб подолати труднощі, буржуазія кидає гасла: „назад від монополії — до конкуренції“, „назад від машини до дзьобака і заступа“, „назад від науки і техніки“. Наші труднощі ми долаємо і переможемо, тільки йдучи вперед. Тому наші гасла є: „розвинути індустрію“, „підвищувати і опановувати техніку“, „заглиблювати науку“.

Ми, намагаючися подолати труднощі, говоримо: „від заступа до машини, від простої машини до вдосконаленішої“, від роботи відразу до разу до чимраз більшого і точнішого плянування, збільшити число заводів, опанувати техніку, заглибити її в маси, підвищити урожайність полей, — ось на якому шляху ми подолаємо труднощі.

Візьмімо, приміром, харчові труднощі. Чому вони у нас виникли? Ви знаєте, що у нас невистачає сили речей.

Харчові труднощі у нас виникли через надзвичайно зрослі потреби, бо ми здійснюємо на інший, вищий рівень споживання не одинаків, а велетенські шари людности. Згадайте часи царату. Адже не кожний селянин на селі споживав цукор. Це загальновідомий факт, товариші. А тепер цукор для селянина — неодмінна річ. „Чай хочу пити з цукром“ — каже селянин. І правильно. Чоботи не кожен селянин мав. Приміром, один із сталінградських молодих інженерів, на прізвище, здається Сазонів, що кілька років тому приїхав навчатися з Вятки, згадував, що „кілька років тому, він ще ходив у постолах“, а тепер він — інженер. Коли він ходив у постолах? 1922 року. Присутні тут делегати з села, мабуть, ще пам'ятають ту пору, коли вони в постолах ходили (з місць — 1921 року). 1921 року. (З місця — 1925 р.). А хто з вас тепер постолу взує? Та й не кожний чоботи взує. Подай вам взуття з фасоном. І це правильно. Це ми розвиваємо наші потреби. Візьмімо колись відсталого узбека. Не кожен із них споживав мило. Адже так. А тепер він мило споживає, вимагає мила, не дають — лається. Це саме ви можете спостерігати і в Татарії, і в Азербайджані. Ми викликали до життя нові потреби, нові запити. Але в нас ще немає всіх можливостей задовольнити їх.

Не кожен хоче носити той костюм, який йому дають. У нас виробився смак під впливом культурного зростання країни, зростання політичного й культурного розвитку самих широких мас. У масах розвинулася уява про якість, розвинулася уява про

гарне. Розвинувся смак (з московської делегації—Рівняється на Косарева).

Будь-який костюм не погодиться надіти, вимагає такого, який йому подобається. І це переживає не одна людина, це переживають мільйони людей. Як бачите, у нас труднощі зовсім особливого порядку.

Згадайте, як родини жили на ліжках, по темних кутках, або як в одній невеличкій кімнатці містилися по дві родини. А тепер у нас число робітників, вселених до нових будинків, що одержали хороші окремі квартири, обчислюється у всякому разі мільйонами. Звідси і нестачі, звідси й труднощі. Небагато раніше відвідували кіна і театри, а підіть в наше кіно, особливо на заводській околиці. На жаль, там мало кін і взагалі у нас ще мало кін, але ви там побачите стару жінку, стару робітницю, що взагалі раніше знала фабрику, завод і свій дім, а тепер вона в 60 років квапиться до кіна, щоб не спізнитися (сміх).

А окремі прошарки молоді (та й дорослих) розглядають справу так, що коли у нас цього немає, того не вистачає, значить, ми, мовляв, не посуваємося вперед і т. інш.

Наведу приклад. Обиватель на нас часто кричить: ось, мовляв, до чого призвели країну. Зошитів для дітей не вистачає, дитині писати нема на чому, а втім цей сам обиватель не знає про те, що радянська держава виробляє тепер набагато більше зошитків, ніж царська Росія. І тоді царській Росії вистачало зошитів, бо там навчалися вибрані, а в нас навчаються десятки мільйонів. Партія більшовиків, радянська держава пробудили цю потребу і будують апарат на задоволення цих потреб.

Труднощі наші, подруге, виникають через невміння правильно розподіляти наявні матеріальні цінності, через невміння культурно продавати, через бюрократизм, і тому, що в особі бюрократів чиновників, формалістів класовий ворог нам перешкоджає правильно організувати постачання трудящим. Прикладів можна навести десятки. Скільки консервів у нас псується? Величезна, товариші, кількість. І хороших консервів. Чому? Бляшанку погано залютовують, туди просякає повітря, і від з'єднання з повітрям і довгого лежання консерви псуються. А м'ясо на завод привозять свіже. Температура там 40—45°, кладуть його та накривають, налетіла мушка, поклала в м'ясо гробачок, м'ясо дхне. Ці труднощі породжує наше невміння культурно торгувати.

Але не треба плакатися. Треба боротися з цими труднощами, долати ці труднощі. І ми, товариші (і ми цього не затаємо), мусимо свідомо обмежувати самі себе. Іноді мусимо їсти хліб без масла, а масло продавати. Чому? Робимо ми це тому, що нам потрібні машини, техніка потрібна, за гарні очі нам не дадуть; капіталісти позики нам не дадуть, проте, магнетка чогось варта.

Ми посуваємося вперед. Ми повинні зміцнитися. Але на те, щоб ми були сильними, щоб нас не розбили, а розбитими ми

бути не хочемо і не будемо, ми повинні використати всі можливості, щоб у найкоротший час стати найміцнішою країною в світі.

Колосальні успіхи соцбудівництва є, передусім, успіхи переможної генеральної лінії партії. Боротьба за п'ятирічку супроводжувалася загостренням класової боротьби як в самій країні, так і зокола. Ворог опирався. Ініціатива наступу була в наших руках. Ми перемагаємо тому, що генеральна лінія партії є правильна лінія. Вона забезпечила ці успіхи нашого розвитку. Тільки в боротьбі на два фронти—проти головної небезпеки, проти правого ухилу, проти „ліваків“, контрреволюційних троцькістів,—послідовно здійснюючи лінію нашої партії, робітнича класа нашої країни домоглася цих успіхів.

Завдяки твердій, послідовній, ленінській лінії, проваджуваній на чолі з тов. Сталіним, ми тепер на шляху до того, щоб стати найміцнішою країною в цілому світі.

ПРАЦЯ МОЛОДІ У НАС І ЗА КОРДОНОМ

Умови виховання молодого покоління в СРСР

Виконання п'ятирічки ґрунтовно змінило характер праці молоді в СРСР з погляду найбільшого її підпорядкування завданням виробничого і теоретичного навчання. Ми вже в основному розв'язали завдання сполучити виробничу працю з теоретичним навчанням для підлітків.

На початку п'ятирічки у ФЗУ навчалася тільки 190 тис. чол. На кінець п'ятирічки ми матимемо 1½ млн. підлітків у наших школах ФЗУ. Підлітки наших виробничих центрів, наших міст майже поголівно охоплені школами фабрично-заводського учеництва. Ми щодо цього спостерігаємо своєрідне безлюддя. У містах нам уже нікого залучати до ФЗУ. ми примушені залучати з колгоспів десятки тисяч підлітків-колгоспників до наших міст, до шкіл ФЗУ.

Ми маємо також ґрунтовні зрушення і в царині найбільшого сполучення виробничої праці з теоретичним навчанням серед робітничої молоді. Другої п'ятирічки ми це завдання остаточно розв'яжемо. По вишах у нас навчається до 500 з лишком чоловіка, переважна кількість яких припадає на юнацтво. У технікумах навчається 800 тис. чол.; переважна більшість у технікумах—це юнацтво, а в тому числі робітниче. Ми маємо колосальні зрушення в царині залучення молодого покоління до виробництва: із загального складу робітників народного господарства, що дорівнює кількості 19 млн. з лишком чоловіка (крім МТС та наймитів), юнаків до 23 років ми маємо 6.366 тис., що до загальної кількості робітників, які працюють в загальній системі народного господарства, становить близько 33%.

У нас неvistачає молоді, в той час як у капіталістичних країнах шириться, зростає безробіття молоді. Безробіття молоді в капіталістичних країнах має тривалий характер.

В Америці понад 4 млн. молодих робітників безробітні, не одержують жодної допомоги від держави.

У Німеччині число безробітної молоді вчетверилося проти 1928 року і становить півтора мільйони чоловіка.

У Чехо-Словаччині близько $\frac{1}{4}$ всієї молоді — безробітні.

В Англії 400 тис. безробітної молоді.

В той час як у нас становище молодих робітників поліпшується, — в капіталістичних країнах навпаки.

У загальному поході капіталістів на зниження матеріального рівня робітничої класи це особливо важко позначається на робітничій молоді і, як правило, зарплату знижується. Учень, що закінчив школу за сучасного безробіття, не має перспектив в житті. Студент, що закінчив виш і набуває спеціальности, не має можливості її пристосувати. Безпросвітність, непевність у завтрашньому дні.

До нас, до спілки вступає вже молодь 18 року народження. Багато з присутніх делегатів, бравши 1917-18 року свідому участь у політичному житті країни, будучи уже комсомольцями, і тепер ще на роботі в комсомолі; їм доводиться мати діло з юнаками, що народилися тоді, коли ми вже були в комсомолі. В той час у спілці було 22 тис. чол. Тепер є приблизно щось із 5 млн. Ми за ці роки революції виховали сотні тисяч молоді для різних галузей діяльности.

За цей період часу по 1931 рік включно ми з ленінського комсомолу передали до партії 756 тис. комсомольців. Багато виділив комсомол із своїх лав на різні галузі нашої військової, господарської, культурної, політичної і економічної діяльности. Багато спеціалістів з молоді. Можна знайти заводи, де спеціалісти в основному — молоді люди, закінчили вищі навчальні заклади. Приміром, більшість спеціалістів на Сталінградському тракторному заводі — це молодь, колишні й теперішні комсомольці. На заводах України можна зустріти скрізь і завжди цілі найважливіші ділянки, в тому числі й найбільші велетні, як от Харківський паротягобудівельний завод, де, як спеціалісти, працює наша робітнича молодь, колишні комсомольці працівники. Спитайте їх, як вони стали ними. Дехто з них розповість вам, як, прийшовши до комсомолу некультурною, неписьменною, або напівписьменною людиною, їх вивели в життя, виховали ленінський комсомол і наша партія.

Завдяки цій загальній обстанові ми маємо нові можливості для ще успішнішого політичного й культурного виховання молодого покоління. Але треба знати, з яким людським складом ми маємо діло. Адже 1918 року городовиків уже не було. Теперішній комсомолец городовика не знає, він просто фізично не може мати будь-якої уяви про нього. Ця молода людина частенько не знає, або в усякому разі не досить знає історію боротьби робітничої класи, вона не знає, що таке проституція. Проституція — це постійний супутник капіталістичного суспільства. Раніше й тепер у капіталістичному суспільстві сотні тисяч жінок і дівчат примушені вдаватися до явної або прихованої проституції.

На засадах нових виробничих взаємин у нас утворюється нова мораль, нова етика, нові взаємини між людьми, нові громадські зв'язки. Маркс, Енгельс, Ленін навчали нас, що немає загально-людської моралі, всяка мораль — класова.

Наша мораль — це те, що руйнує капіталізм, знищує його рештки, зміцнює диктатуру пролетаріату, рухає вперед будівництво соціалізму. Наша мораль у тім (про це говорив Ленін), щоб віддавати свої сили, свої знання загальній справі.

Пролетаріат, що прийшов до влади, критично перероблюючи нагромаджені людством культурні багатства, творить небачену ще світом, багату своїм змістом нову різнобічну культуру, нове розуміння про те, „що можна, чого не можна“.

Старе суспільство було побудовано на принципі: або ти грабуєш когось, або хтось тебе грабує. І що більше ти грабуєш, то почесніше місце ти посідаєш у капіталістичному суспільстві, завдяки цьому ти маєш змогу керувати державою. І це називалося капіталістичною чесністю, було моральне.

Або ти працюєш на іншого, або інший працює на тебе. Ось мораль капіталізму. Ми знищили цю мораль. Ми цю мораль бичуємо, оголошуємо її поза законом, і тих, хто намагається жити коштом праці іншого, в кращому разі розкуркулюємо, або надсилаємо до колоній „важко-перевиховуваних“, як приміром, Соловки. Така наша пролетарська мораль.

У буржуазному суспільстві кожен намагається жити сам для себе. „Можливо, потураючи, догоджаючи владним, я збережу своє містечко та ще зможу пробитися, вийти в буржуа“ (Ленін).

Таку ідеологію культивувало буржуазне суспільство, де центральним було створити персональний добробут коштом інших. Персональний добробут трудящих у буржуазному суспільстві можна створити зрадою своїй класі, ідеалам комунізму.

Сворити персональний добробут можливо лише в умовах Радянського союзу.

Досвід 15-річного існування радянської влади показав, що тільки тоді особа досягає повноти свого розвитку, коли добробут добувають спільно мільйони трудящих за проводом партії, а не по одному.

Досвід радянської країни свідчить про те, що мільйони людей, у тому числі з колишніх, раніше пригноблених національностей, страшенно затуркані, залякані і що були в безправному стані, — за нашої системи стали жити краще, культурніше, мальовничіше саме тому, що трудящі Радянського союзу спільно, разом, колективом розв'язують проблему зміцнення диктатури пролетаріату, проблему зміцнення робітничої класи і селянства в цілому і кожного трудящого Радянського союзу зокрема. Різні вульгаризатори і схематики від соціалізму думають, що, будучи колективістами, ми проти персонального добробуту. А деякі лжекомуністи, надто вихідці з дрібнобуржуазних шарів, теж уявляють собі що ми, комуністи, проти персонального добробуту. Це невірно, товариші, це

неправильно. Вони думають, що ми проти трьох-чотирьох затишно опоряджених кімнат, думають, що ми проти квітів, музики, проти охайного, модного костюма, проти модних хороших панчох, думають, що ми придушуємо поривання окремої особи, змальовують соціалізм, як сіру монотонну казарму, де все робиться за наказом, однаковим для всіх. Таке поняття про соціалізм, особливо від дрібнобуржуазної інтелігенції, її окремих прошарків, випливає з того, що ці люди такі вузькі, що, будши привілейованою класою, користуючись з привілей, крихтами достатку капіталістичного життя, їх фантазія не може піти далі того, щоб подумати, знати, що життя може бути краще, цікавіше, як те, в якому вони живуть. Так, придушуємо поривання окремої особи і прямо говоримо, якщо ці поривання мають експлуатаційний характер, то ми їх не заохочуємо. Ми боремося проти індивідуалізму. Ми боремося проти вузько-персональних поривань і інтересів, але ми, — і це нас відрізняє від капіталістів, — ми даємо повну всебічну можливість розквітнути індивідуальності. Ми проти індивідуалізму, але за цілковитий розквіт індивідуальності. Ми не старі, не скучні люди, ми не підстрижені під один гребінець, у кожного з нас є свої навички. Ми не люди, одягнені в один той самий мундир, кожний з нас має індивідуальність, до того яскраво виявлену. Кожний з нас має свій більшовицький характер, але все це збігається з завданнями нашої класи, усе це в нерозривному зв'язку з інтересами будівництва соціалістичного суспільства. І саме те, що ми все своє особисто пов'язуємо із завданнями та інтересами класи, духовно нас зрощує, підносить на ще вищий ідейно-політичний рівень, допомагає нашому зростанню. Саме тому ми стаємо гідними нашої епохи. Отже, ми не проти любови, не проти музики, не проти квітів і не проти поривань гарно вбратися. Навпаки, ми за все це, але ми все це підкорюємо завданням нашої класи, бо ми творимо нове життя, мальовничіше, насиченіше, цікавіше для людини. Ми справді творимо те життя, за якого слово „людина—звучатиме гордо“, як говорив Горький.

За все це ми боремося, до всього цього ми прагнемо, причому це все ми творимо для всіх трудящих, не відрізняючи того, якого національного походження, віку, фаху. Ми це робимо, ми це створимо.

Надзвичайно цікаво порівняти історію молодшої людини XIX віку, я маю на увазі бібліотеку, що виходить під редакцією Горького, з історією розвитку нашої комсомольської молоді. Аналогію цю можна провадити відносно, бо мова йде не тільки про різні часи, але й про представників різних клас, різних прошарків, ця історія показує світогляд мрії і надії інтелігентської, дворянської буржуазної молоді. Тільки підходячи конкретно, історично до цих людей, ми можемо зрозуміти, чому кращі представники інтелігенції того часу примушені були витратити свої кращі сили на особисті переживання, чому вони робилися „зайвими“ людьми в суспільстві.

В „Исповеди сына века“ Альфреда де-Мюссе, змальовуючи роки реакції після повалення Наполеона „Монархія Людовика XVIII і Карла X“, писав: „На руїнах зруйнованого світу воцарилася затурбована юність: вони дивилися на землю, на небо, на вулицю, на дороги — скрізь було пусто й тільки здалеку чути було дзвін церков їхньої батьківщини... Коли діти говорили про славу, їм відповідали: „ідіть у монастир“, коли вони говорили про честолюбність: „ідіть у монастир“, на запити про надію любов, силу, життя — на відповідь усе звучало „ідіть у монастир“.

У нашій революції не було жодного дня, і його не буде, коли на питання молодого покоління, що робити, нам би не відповіли: „ідіть на боротьбу проти експлуататорів, на зустріч труднощам, долайте їх“. Жодне молоде покоління минулих віків не мало такого різноманітного мальовничого життя, як маємо ми, покоління робітників і селян, покоління що бере свій початок від більшовиків.

Основним тоном дворянської, а пізніше дрібнобуржуазної радикальної інтелігенції того часу було передчасне в'янення, стома, почуття протесту проти цього суспільства. Розлад з суспільством — ось що характеризувало стан кращих індивідуумів тодішньої молоді.

У нас якраз навпаки, з'єдність їх з суспільством трудящих, єдність у завданнях, у поглядах, у спільній боротьбі. Суспільство, що розгромило капіталізм, вирвало з корінням його рештки, успішно будує нове життя, новий лад, лад соціалістичний, у душі цього соціалізму виховує молоде покоління. Ось чому зростає нова людина з новою історією. І ця нова людина, що зростає, її не тільки виховують, але вона є активний учасник цієї боротьби, цього будівництва, самовиховуючись у процесі його.

Років 14-15, а іноді й раніше, кожен з нас брав участь у переробленні навколишньої обстанови. Ми всі свої сили віддавали тому, щоб викоринити „дикість“ у розуміннях, нерозвиненість, некультурність, злидні, запаморочення розумів. Ми свої сили віддавали проведенню лінії партії, на ліквідацію експлуатації людини людиною, на утворення таких умов, де праця стала найпершою потребою життя.

Подивіться на нашого так званого сезонника, що два-три роки тому прийшов на виробництво, на будівництво, він тепер за ці два роки дивиться на свій портрет, як на портрет свого діда молодих років. Ось як умови радянської дійсности рухають людей уперед, виховують молоде покоління. Навіть колишнього безпритульного, злодія, хулігана всі умови нашої обстанови докорінно перевиховують, роблять кращим ударником, а частенько і інженером.

Буржуазне суспільство породжувало не тільки зайвих людей і нещасливців. Воно також висувало й людей із своєю вовчою мораллю, що вважали людей лише за ступінь, з якого можна стрібнути вище. Особливо яскраво це відбилося у творчості письменника XIX віку Бальзака. „Бийте без милосердя — вас боятимуться“.

„Дивіться на чоловіків і жінок тільки, як на поштових коней, яких ви кидаєте подихати на кожній станції, і ви досягнете вершини бажання“. На відміну від ясних перспектив дальшого зростання нашої молоді, на відміну від її твердої впевненості в завтрашньому дні, молодь капіталістичних країн не має перспектив, на відміну від нашої молоді, яка знає ясно, куди йти і що робити, — молоде покоління капіталістичних країн, метушиться, шукаючи відповіді: куди йти, де вихід, що робити?

Де цей вихід? Звісно, відповіді на це питання ні німецькі соціально-демократи, ні Отто Бавер, ні жоден з буржуазних політиків дати не може. Вони безнадійно заплуталися. Вихід є. Відповідь дають велетенські успіхи Радянського союзу, вся теорія, практика і історія більшовизму.

Робітники в капіталістичних країнах на досвіді своєї повсякденної боротьби за проводом комуністичної партії на прикладі успіхів Радянського союзу пізнають правоту більшовизму, стають на його шлях. На цьому шляху єдиний вихід. Це шлях пролетарської революції, шлях важкий, але він розв'язує питання раз назавжди.

СОЦІАЛІСТИЧНЕ ЗМАГАННЯ І НАШІ ЗАВДАННЯ

Доганяй кращих і домагайся загального піднесення

Я переходжу, товариші, до питання про змагання. Що таке змагання? Змагання не є конкуренція. Тов. Сталін у своїй передмові до книжки Нікуліної говорить: „Соціалістичне змагання і конкуренція це два цілком різних принципи. Принципи конкуренції, — поразка і смерть одних, перемога і панування інших. Принцип соціалістичного змагання — товариська допомога відсталим од передових, щоб дійти загального піднесення. Конкуренція говорить: добивай відсталих, щоб затвердити своє панування. Соціалістичне змагання говорить: один працює погано, другий — добре, третій — краще, доганяй кращих і домагайся загального піднесення“.

Ось що таке соціалістичне змагання. Є в нас різні здатні „філософи“, які вишукують подібність між соціалістичним змаганням і конкуренцією. Вони не розуміють чи не бажають зрозуміти соціалістичного характеру нашого ладу.

Провадячи соціалістичне змагання, ми підносимо політичний і культурний світогляд змагальників далеко за рамки і межі цеху, заводу, колгоспу, за рамки окремої своєї операції, до розуміння всього ходу виробничого процесу і не тільки свого підприємства, даної галузі підприємства, але й до опанування завдань керування народнім господарством, державою в цілому.

Без високої продуктивності праці немає соціалізму

Соцзмагання нерозривно зв'язано з питанням організації праці, обліку і контролю, з питанням організації виробництва і правильного розподілу виробничого процесу, з завданнями виконати шість умов тов Сталіна.

Головне в тім, щоб піднести продукційність праці на таку височину, на якій вона не стояла і не могла стояти в капіталістичному суспільстві. Без високої продукційности праці соціалізму не може бути. Це повинен усвідомити кожний молодий робітник, кожний колгоспник.

Володимир Ільч у своїй праці „Великий почин“ писав: „Продукційність праці, — це в кінцевому рахунку найважливіше, найголовніше для перемоги нового суспільного ладу. Капіталізм утворив продукційність праці, небачену за кріпацтва. Капіталізм можна остаточно перемогти і буде остаточно переможено тим, що соціалізм утворить нову, ще вищу продукційність праці“.

Ось стрижінь соцзмагання, яке ми організуємо не як самоціль, а щоб утворити таку продукційність праці, якої не бачив капіталістичний світ. Простою мовою це означає: соцзмагання має забезпечити нам виконання наших же плянів, тих плянів, що ми самі складаємо.

Знати своїх героїв праці

Недарма ми маємо в ленінському комсомолі багато товаришів, в тому числі і серед присутніх у нас на конференції, які дістали від уряду вищу нагороду — орден Леніна. Адже треба відверто сказати, що тих товаришів у ленінському комсомолі було б набагато більше. Гідних вищої нагороди у нас дуже багато. Але в чім річ? Річ у тім, що місцеві комітети не знають своїх героїв. На IX з'їзді спілки в доповіді ЦК доводилося про це спеціально говорити і сьогодні знов доводиться про це нагадати. Ми маємо всі потрібні умови, щоб висунути на вищу нагороду кращих молодих ударників. Уряд в цьому питанні йде нам назустріч. Але лихो в тому, що наші комітети не знають кого висувати. Наші промислові організації повинні звернути увагу на цю справу. Згадайте, що говорив тов. Каганович про чуйний підхід до комсомольців, про боротьбу за окрему людину, підкреслюючи, що завдання комсомолу — знати кожного комсомольця, чим він живе, чим дише, знати його сумніви, вагання, ідейно його виховувати, вчасно прийти йому на допомогу в його сумнівах і ваганнях.

Розгортаючи соцзмагання і ударництво, ми створюємо нову дисципліну праці.

Адже вам всім відомі такі слова тов. Сталіна:

„Найвидатніше у соцзмаганні те, що воно робить докорінний переворот у поглядах людей на працю, бо перетворює працю з ганебного і важкого тягара, за яку її вважали раніше, на справу чести, справу слави, доблести й героїства“.

Саме це істотне, принципове в ставленні до праці відрізняє наш лад от капіталістичного, нашу мораль од капіталістичної. У нас праця — це слава чести, слави доблести й героїства, у них праця — це ганьба, це ненависний тягар, це нещастя і безслав'я.

Соціалістичне змагання й ударництво підводить нас до остаточного позбавлення від рештків дикунства і безглуздя, поступове привчаючи нас без особливого примусу додержувати соціалістичних правил спільного життя. Адже раніше серед пролетаріату була своя дисципліна, сенс якої визначався формулою: „Та що я, роблю на хазяїна, дурний я буду виснажуватися“. А подивіться, які правила спільного життя витворюється у нас: хазяїна немає — робітник сам хазяїн. Доглядача немає, — сам над собою доглядач. Робітник, що поряд тебе стоїть, поки нічого поганого за тобою не помічає, — такий же робітник, але, якщо ти погано працюватимеш, ледарюватимеш, манкуватимеш роботою, він тебе вилає і різко заявить: „ти що дурня строиш?“.

Якщо ти — колгоспник і зря ганяєш коня, інший, що працює поряд тебе, за цього коня може, через деяку сільську некультурність, заявити ще гостріше: „що ж ти, сукин син, робиш“. А якщо ти свідомо псуєш машину, то інший, що бачить цей факт, полізе на тебе з кулаками і матиме рацію. Звісно, все це не значить, що у нас немає ніяких вад. Вад багато і на них я теж повинен зупинити вашу увагу.

Головна вада соцзмагання в тім, що в ньому, в соцзмаганні, багато знеосіблености. Знеосібленість сковує дальший розвиток соцзмагання.

За цієї знеосіблености у нас всі — ударники. А спробуйте знайти, хто рацій, хто гірший, — не знайдеш. „Всі ми — ударники“, ось цей термін треба здати до архіву. Не всі ми ударники. Не всі ще відмовилися від рештків капіталістичної спадщини. Буває частенько й таке: вважають людину за ударника, а справді вона або ворог, що пролізла на завод, до колгоспу, пристосованець, лжеударник. Повторюю: не всі ми ударники, а хто ударник і який ударник, яке його лице, які показники, якість і темпи його роботи, — цього частенько не знатимеш через знеосіблений облік людей. Правильно і щодня обліковувати роботу кожного ударника, організувати облік темпів і якості його роботи — ось один із вузлових, головних моментів у поліпшенні соцзмагання. Ухопившись за нього, ми передіримо дальший успішний перебіг соцзмагання. Обліковуючи щодня роботу ударника й бригади в цілому кількісно і якісно, робити як загальний, так і персональний облік здобуткам мас, — таке завдання.

Зупиняюсь на організаційному питанні, що має велику політичну вагу, — на доборі облічника. Якщо ви хочете поліпшити соцзмагання, то зверніть увагу і на облічника, який правильно облікував би виробіток кожного ударника і повідомляв би кожного ударника про його сьогоднішній заробіток. До того ж облічників треба виділяти з самих бригадників, найбільш енергійних, кмітливих товаришів, зв'язавши їх з цехконторою і цехпрофбюром. Цехконтора, цехпрофбюро і комсомольський осередок повинні допомогти облічникові організувати свою роботу. Добір облічника вирішує питання про успішну боротьбу з знеосібленістю в соцзмаганні, надто в колгоспі й радгоспі.

Треба закріпити верстат, машину, інструмент за ударником. Інструмент ударникам постачають „взагалі“, а зокрема ударник без інструмента. Таких картин скільки хочеш. Кожен ударник повинен знати свій верстат, про це говорилося неодноразово.

Повага бригадирів ударної бригади

Наступне питання про бригадира. Бригадирів, як правило, у нас добирають випадково, а бути бригадиром, ударником бригади, це справа честі, це велике діло. А в нас часто їх змінюють, особливо в колгоспах. Рукавички ми не так часто змінюємої як бригадирів. Тому бригадир у нас частенько за своєю кваліфікацією недосить міцний. Бригадир повинен бути постать стійка, постійна, поставлена в особливий стан і з політичного і культурного погляду, і щодо зарплати. Бригадир ударної бригади повинен одержувати більше, як найкращий ударник, а в нас іноді буває так, що поганий ударник дістає більше, як добрий бригадир.

Бригадир, що за своєю кваліфікацією є провідний, найдосвідченіший робітник, повинен діставити кращу платню, то більше, що про це є наказ Наркомважпрому: він повинен одержувати додатково за бригадирство. Він має бути активний, енергійний і ініціативний, авторитетний для бригади товариш і в особі комсомолу мати найкращого друга.

Не можна добре провадити господарську роботу, не маючи зв'язку з бригадиром. Як ми можемо успішно боротися за промфінплан, за госпрозрахунок, коли під рукою, як помічника, немає доброго бригадира, тобто організатора, який багато не говорить, циркулярів не пише, не засідає, а організує маси на виконання промфінплану і сам працює біля верстату?

Ось чому деяким товаришам під час проведення кампанії з обміну квитків здавалося чудним, — як це так? Осередок працював краще, енергійніше, моторніше, як комітет. Діалектично все це треба зрозуміти. Писали ми багато і ось ця кількість „вийшла боком“. В осередку це справа інша, — там її комсомольці тримали за поли і говорили: обміняй квитка, ось ЦК так говорить, скажи строк. Хочеш не хочеш, а осередок тягнули і примушували рухатися, працювати. А ось вищі комітети цього натиску не почували на собі, тому багато засідали й писали. Тому нічого ображатися на різку оцінку ЦК.

Проти підходу — всім ударникам однакові годинники

Велике лихо в соцзмаганні і ударництві є практика неправильної, формальної методи преміювання ударників. У нас мало преміюють порядком повсякденної роботи кращих ударників. А їх нагромаджують, поступово збирають до свята. Надійшло свято, — і ось починають преміювати. Це губить соцзмагання. Якщо я кращий ударник, якщо даю кращі показники, Жовтневі роковини я й без вас відсвяткую, а ось ви мене, як зобов'язує вас партія і радянська влада, заохочте за мої кращі показники не під свято, а зараз.

Що ж треба? Треба преміювати суттю, а не формально, не під свято, а, якщо є кращі, — щодня і не так, щоб до завкому зайти, „бери годинника та викидайся“, а так, щоб мене шанували, як гідного, прилюдно і щоб самі ударники вирішали кого преміювати. Тов. Сталін сказав, що соцзмагання є найвища форма радянської демократії. Ось і хай ударники на основі цієї демократії самі рішають, дайте їм право самим рішати, кого преміювати і як преміювати, в обсязі спеціально виділеного фонду. А то що то таке? Ти секретар завкому, а я секретар заводського партосередку, ти не на виробництві, я теж не на виробництві, і ось ми збираємося і намічаємо кого преміювати. Тут можна наробити багато помилок. Хай ударники щодо премії самі вирішують свою долю. Тут треба все це так організувати, щоб не ошукати і те, що обіцяли, — виконати. У нас іноді під свято надумують преміювати і ось накручують, накручують, накручують; і цьому премію, і тому премію; а минуло свято — і забули. Таких випадків було дуже багато. Це хамське ставлення до ударників. Тільки вороги робітничої класи можуть ошукувати і обманювати робітників і надто ударників. Того, хто ошукує справжнього ударника, хто його ображає, треба притягти до відповідальності і, якщо він комуніст. — тягнути його до контрольної комісії, якщо він комсомолець, — викидати його геть з комсомолу, якщо він член спілки, — судити його професійним судом. Тільки так треба ставити питання.

За якість роботи ударних бригад

Переходжу до питання про якість роботи ударних бригад. Бригадири й бригада в цілому повинні так організувати плянування, щоб бригада працювала без перебоїв, щоб вчасно були матеріяли, деталі, інструменти, правильно розставлені сили, щоб кожен ударник мав своє завдання організуючи на цій основі змінно-зустрічне плянування, правильно маневруючи запасами сировини, вчасно забезпечуючи ними бригади.

Вада роботи ударних бригад є погано проваджуване збирання раціоналізаторських пропозицій, млява реалізація їх, кволе заохочення до подачі раціоналізаторських пропозицій і недостатні експериментальні роботи над ними.

Що значить раціоналізація? Це значить знайти кращі методи роботи, що дають змогу з меншою витратою сил діяти більших наслідків, це значить правильно розставити сили, машини, інструменти, деталі, сировину, злагоду пристроїв, правильно доглядати верстат, використати покиді, заощадити матеріяли.

Як усім нам відомо, якість нашої продукції не дуже добра і це, звісно є вада ударництва. Це пояснюється тим, що ми не навчилися ще як слід доглядати устаткування, недосить уважно ставимося до сировини і дуже часто недбало працюємо. Треба покласти край цьому ненормальному, м'яко висловлюючись, ставленню до якості продукції.

І взагалі треба порушити питання, що має величезну вагу для долі ударного руху і соціалістичного змагання. Це питання про самокритику в самому ударному рухові, серед самих змагальників. Тов. Сталін сказав, що ударництво і соцзмагання є вислів ділової самокритики мас. Ось це питання ми повинні уважно продумати. Ударництво є вислів ділової самокритики мас. Завдання керівництва в тім, щоб цю ділову самокритику підтримати, заохотити, розвинути.

Самокритика має бути властивістю не тільки громадських робітників, повинна бути не тільки в роботі партійного, профспілкового і комсомольського апарату, а й великою мірою має бути найважливішим засобом, найважливішою метою якісно поліпшити і кількісно поширити соціалістичне змагання. Той, хто не сприяє розвитку самокритики від ударників, той перешкоджає поліпшенню якості продукції, перешкоджає відокремити ударника від лжеударника. Ударник став центральною постаттю і в сільському господарстві, радгоспах і колгоспах. Не кожен, хто себе оголосив ударником, хто взяв на себе зобов'язання, хто склав договір, є ударник. Всім відомо, що зобов'язання брати на себе легше, ніж виконувати їх. Тому, якщо ти хочеш справді бути ударником, то краще виконуй взяті на себе зобов'язання, а не розмовляй про них. Ударник той, хто показує більшовицькі темпи в будь-якій галузі роботи, забезпечує нашій країні кращу якість, дає кращі показники з якості, застосовує найкращі способи роботи, хто з меншими зусиллями досягає кращих наслідків. Ударник — той, хто водночас бережно ставиться до встаткування, верстатів, інструменту, хто заощаджує сировину, енергію, матеріяли.

Ударник — той, хто жадібно всмоктує в себе технічні знання, вивчає техніку, опановує її, хто проявляє творчість і ініціативу в боротьбі за кращі наслідки в своїй роботі.

Ударник — це той, хто краще за всіх працює на виробництві, і водночас, бере активну участь у громадсько-політичному житті. Якщо ми хочемо рушити справу соцзмагання й ударництва в колгоспах швидше вперед, то на чолі колгоспної бригади нашого колгоспного осередку, починаючи від бюро і кінчаючи її секретарем, повинні стояти кращі ударники — організатори колгоспного виробництва.

Правильно організувати виробництво

Переходжу до питання про організацію виробничого процесу. У нас, як правило, закінчивши будівництва нового заводу, передають цьому новому заводі не тільки споруджені корпуси, верстати, житлові комбінати, але й залишають у спадщину методи роботи будівного періоду, непридатні в умовах пущеного заводу. Саме звідси у нас „тисячі хвороб“ пускового періоду.

Вада ще та, що наші інженери вчать, і здебільшого добре вчать, за кордоном опанувати техніку і не досить навчаються опанувати процес виробництва, весь хід виробництва. В наслідок:

заводи „лихоманять“, а якщо „лихоманять“ заводи, тут уже починається, як на пожежі, „аварійне керування“, штурмові методи, партизанщина в поганому розумінні цього слова; кожен шукає те, що йому потрібно. Починається „товкачество“, робота стрибками, з великим напруженням, то з безсонними ночами і величезним напруженням, то з колосальними перестоями. Така метода демобілізує робітників, порушує нормальний хід виробництва, не привчає людей до систематичної роботи.

Нам, товариші, треба виходити з революційної доцільності: треба буде не спати, то значить ми можемо і не спати 2—3—4 доби, якщо в цьому буде конча потреба, але при чому тут система, якщо це запроваджувати в систему? Ті, хто перетворює принцип партизанщини, аварійну методу роботи на систему, ті не зрозуміли того основного, що говорив Володимир Ільїч Ленін. Нам потрібна мірна хода залізних батальйонів пролетаріату, а не гістерика.

Центральне в соцзмаганні,— боротьба за нормальну виробничу роботу, бо тільки вона забезпечить систематичне, неухильне виконання виробничих завдань.

Треба правильно розмістити сили по-новому в ливарних цехах і взагалі по всіх провідних цехах, які тримають процес виробництва в руках.

Єдиноначальність згори донизу, починаючи від директорів і кінчаючи майстром цеху, прогону. Відтак треба дати відповідь і на питання про так званий „вузько-господарський“ підхід. Це питання останнього часу дискутувалося в нашій спілці, при чім в окремих місцях товариші приходили до такого висновку: назад, до середспілкових питань; треба мовляв, перестати нам вдаватися до господарства і заходитися коло своєї справи,— виховання. Окремі товариші, розглядають перейдений спілкою шлях, участь у господарському будівництві мало не як фатальну помилку,— звідси все береться. Це нісенітниця. Без нашої участі в господарсько-виробничій роботі, будь то в місті чи на селі, без участі молодих робітників у боротьбі за промфінплян, за якість продукції— без цих елементів ніяке комуністичне виховання молодого покоління неможливе.

Не назад, товариші, до спілкових питань, а ще рішучіше, ще сміливіше вперед, до господарських питань.

Правильне розв'язання питання в тім, що ми підвищуватимемо свою участь у господарському будівництві і водночас розв'язуватимемо і середспілкові питання, специфічні наші завдання, які ставлять перед нами дедалі більші здорові запити молодих робітників і селян.

Основи виховання— господарство. На цьому треба навчитися виховувати людей, щоб готувати кадри. А у нас, що стається? У нас іноді до господарства вдаються, а бараків немає, громадської їдальні немає, коло господарства працюють, а ось дозвіллям молодого робітника не цікавляться, побудувати лазню для робітників забувають.

Отже, порушується питання про те, щоб ми не дублювали господарників, підходили, до господарських питань не так, як господарники підходять, а трохи інакше, щоб самий побут молодого робітника, обстанови, умови його життя, навчання, спонукали його до того, щоб він краще працював на своєму виробництві, заводі, колгоспі, поглиблено вивчав свою спеціальність, опановував техніку свого верстату, всього виробничого процесу.

Ставленням до виробництва, до праці перевіряється класовий гарт і політична свідомість молодого і дорослого робітника.

Ввести до бою творчі резерви мас

Ми маємо дуже великі приховані людські масиви, які для нас є величезні резерви, джерела творчості, ініціативи і енергії, і які ми ще недосить використовуємо, надто на селі; далі завдання соціалістичного змагання саме в тому, щоб ці додаткові резерви виявити, ввести до бою і відповідно використати.

Приміром: багато комуністів і комсомольців, що не є ударники, в кращому разі — формально значаться ударниками. Тепер ми повинні раз і назавжди розв'язати питання, що кожний комуніст і комсомолец повинні бути ударниками, мало того, вони повинні бути провідними елементами, ватажками соцзмагання. Інженерно-технічних працівників, у тому числі і наших молодих спеціалістів, недосить залучено до соцзмагання. За офіційною статистикою, їх залучено 56%, а суттю — набагато менше. Часто вони змагаються формально. А деякі з них не розуміють соцзмагання, недооцінюють його, думають що соцзмагання й ударництво, мовляв, для рядових робітників. Таке зневажливе ставлення до питань ударництва є безпосередній наслідок недооцінки того, що ударництво і соцзмагання є найважливіші методи пошуків й просуnutí вперед науково-технічну думку. Ми ще погано вміємо організовувати ударництво серед науково-технічних працівників, а в самому змаганні є ще багато невикористаних можливостей, є великі приховані резерви.

Приховані ці резерви, головню, через бюрократичні методи керування. Бюрократизм у соцзмаганні небезпечніше, ніж будьде, бо він придушує колосальні можливості, приховує від нас колосальні творчі резерви змагальників.

Змаганню також загроджує алілуйщина, букет парадних фраз на адресу ударництва і відсутність конкретного керування й конкретної допомоги ударникам. У нас є багато таких працівників, у тому числі з профспілок, які буквально нічого не розуміють в ударництві, але говорять всюди, де б вони не виступали, про ударництво, клянуться іменем ударника. Це є й у нас, в комсомолі.

ПИТАННЯ ПОБУТУ Й ПОСТАЧАННЯ

Не галасувати про брудний барак, а чистити

Поліпшення матеріально-побутового стану трудящих (харчування, постачання, ширвжиток, житло, барак), є найважливіше завдання

кожного більшовика. Не можна питання побуту й постачання протиставляти нашому будівництву, як це робили праві опортуністи, бо ці питання випливають з усього ходу нашого будівництва. Проте, в практиці роботи окремих комсомольських організацій, є явна недооцінка вивчення цих питань. У бараках бруд, а що ми робимо? Ми констатуємо, що справді в бараках брудно, тісно, що там справді є блошиці, таракани, в їдальнях черга, брутальне ставлення до відвідувачів. А що ми робимо?

Часто ми тільки констатуємо, що такі факти справді є, що в їдальнях процвітає брутальність, неорганізованість, що там черги, а хто буде цим ситий? У нас багато неподобств у питаннях постачання, але до них у нас в комсомолі виробилося якесь особливе ставлення. Констатує хлопець факт і пишеться, що він помітив його, а ось, щоб допомогти знищити неподобства—руки не беруться.

Зацікавити маси конкретно справою

Багато товаришів свою роботу в кооперації, рундуках, в їдальнях чи в кролятнику вважають за роботу другого сорту, соромляться проти неї говорити, не йдуть на неї. Маю вам сказати, що в соціалістичній державі, в нашій радянській дійсності всяка робота, гарно зроблена є справа чести, слави, доблесті й героїства. Це факт. Тому кожна праця в радянській державі, що поліпшує побут трудящих і становище нашої країни, є справа почесна. Саме тут треба сказати, що в нашому середовищі, в комсомолі, ми ще ставимось до робітників кооперації, прилавку, їдалень до учителів, навіть до лікарів погано. Вважаємо, що, мовляв, можна і без них прожити.

Кращих куховарів, кращих продавців, кращих наших подавальників у громадських їдальнях—на щит, преміювати, написати про них в газеті.

Не нехтувати „дрібниці“ робітничого побуту

Ми, комсомол, повинні рушити широким фронтом у похід за вироблення речей широкого вжитку, за поліпшення торговельної сітки, за добір кращого асортименту товарів широкого вжитку, за краще використання відходів.

Тут, справді, є з чого і багато чого повчитися у Європи. Цигориків немає, зубних щіток на Далекому Сході знайти не можна. Тільки й є, що в командира червоноармійської частини, який вчасно придбав зубні щітки для червоноармійців. Ось дивиться—навчилися Магнетогорськ побудувати, до того ж так, як ніколи світ не будував, а зубної щітки зробити не можемо. Гаманця не знайдеш. Цілого ряду речей, що стосується робітничого побуту, немає голок, ниток. Чому це так?

Тому, що ми до великих масштабів звикли. Магнетогорськ—це нам під силу, а ось сірники—дріб'язкову справу—не хочемо зрушити. Шахту нову скласти—ми майстри, а ось робити дрібниці робітничого побуту—на це нас не вистачає. Є зневажливе ставлення

до дрібниць робітничого побуту. З цим треба покінчити. Центральний комітет партії гостро ставить питання про ширвжиток. Нам, Ленінському комсомолу, треба коло ширвжитку заходитися не так, як ми це робимо тепер. Дивіться, преса пише про ширвжиток, всюди про це говорять, обмірковують, а покажіть мені хоч одну комсомольську організацію, яка посварилась би з своїм господарником за те, що він не використовує покидів свого виробництва на вироблення речей широкого вжитку. Якщо й є така організація, то про роботу її ніхто нічого не знає.

Завдання дня в тім, щоб комсомольський осередок на першому ліпшому заводі, фабриці, майстерні бився за використання покидів на вироблення речей широкого вжитку, щоб наша комсомольська організація щодо цього була найбойовіша, найенергійніша організація, тобто така організація, яка нікому буквально покою б не давала, яка б день і ніч смикала кого слід, дізнавалась би, як використовується покиді, що з них роблять, в якій кількості, якої якості та на який строк. Ось у чому наше завдання.

Дайте робітничій молоді послухати добру музику

Комсомолові треба щільно підійти до питання поширення нашої кіносітки, радіоточок вироблення музичних інструментів, фото, патефонів, платівок і т. д. Цього дуже потребує не тільки робітнича, але й селянська молодь. Ні один з комітетів не обговорював питання про фотоапарат чи музичні інструменти, а втім живе бік-обік з робітничою молоддю.

Молоді робітники бігають по крамницях, шукають гітару, скрипку, гармонійку, на знаходять, а якщо й знайдуть, то вп'ятеро дорожче за собівартість. Бігають за фотоапаратами, за платівками, не знаходять. Або патефон. Бачили ви всі ці патефони нашого виробництва? Задумали зробити хорошу річ, а зробили юринду, патефони після першого ж накручування псуються. І ще мають нахабство випускати їх на ринок. Адже, кожен із нас охоче послушає патефона. Дайте добру музику, старі пісні, російські народні пісні, хороші пісні різних національностей. Старі,—я говорю в тому розумінні, щоб дали пісню звучну, музичну, красиву. Саме от цього немає, або дуже мало.

ПРОБЛЕМА КАДРІВ

Зробитися школою пролетарської інтелігенції

Величезне значення в нашій роботі має питання про готування сучасної молоді, з членів ленінського комсомолу наукових кадрів, грамотних людей, я б сказав кадрів нашого пролетарського будівництва.

Тов. Сталін сказав, що ми повинні найближчого часу утворити свої кадри виробничо-технічної інтелігенції.

Побудувати соціалізм, остаточно перемогти капіталізм без своїх кадрів пролетарської інтелігенції неможливо. Ми день - кризь -

день, дедалі більше знищуємо грань між розумовою й фізичною працею. Нам потрібні такі кадри, які б вивчали науки і водночас не відходили б од загально-корисної фізичної праці, насли б свої знання до мас, допомагали б партії організувати маси під партійним прапором. По-старому борючись за промплян, поліпшуючи змагання й ударництво, вдаючися до організаційно-господарського зміцнення колгоспів, поряд цього більшою мірою, ніж будь коли, треба натиснути на науку, на культуру і стати справді школою нашої пролетарської інтелігенції.

НЕ ЗАХОПЛЮВАТИСЯ ПОКАЗНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Я хотів би звернути вашу увагу ще на одну умову, що забезпечує розв'язання питання на користь того, що ми будемо школою, якаторить кадри нашої пролетарської інтелігенції, що вмiє сполучити розумову й фізичну працю.

Ця умова—обов'язкова боротьба з проявами дикунства, некультурності й темности в нашому середовищі.

Того, хто говорить, що він є кращий пролетар, тому, що неписьменний, треба судити нашим товариським громадським судом, доводити йому, переконувати його, що це не ознака, а лихо пролетаря. Наш пролетар успішно будує соціалізм, до того ж будує його на засадах наукової марксо-ленінської теорії. А якщо цей пролетар буде неписьменний, як же він будуватиме соціалізм? Ми повинні м'яко, уважно, чуйно, по-товариському довести йому й переконати його в потребі навчитися, в кончій потребі опанувати знання. На це, товариші делегати, ви повинні взяти ініціативу до своїх рук, насамперед, щодо самих себе.

У нас частенько приховують свою некультурність під культурним видом. У дівчини або хлопця частенько вбрання аж блищить, а під ним все брудно (сміх). Не треба захоплюватися показними формами культури, а треба братися до суті справи. Культурна людина повинна мати знання, вміти працювати з книжкою, вміти цінувати думку, гнатися за цією думкою, не проходити повз неї, а зосереджуватися на ній, вивчати її. Культурна людина повинна вміти організувати себе в бою.

БІЛЬШЕ УВАГИ КОЖНОМУ КОМСОМОЛЬЦЕВІ

Ще приклад: наші організації часто зазначають у своїх постановках, що непартійно бути неграмотним, некультурним; а втім, щоб ліквідувати неграмотність, треба знати, скільки і хто саме неграмотний. Знову звертаю вашу увагу на те, про що говорив Лазар Мойсейович Каганович: щоб знати все це, треба залізати в душу, знати, хто що являє собою. Ось цього у нас бракує.

Була у нас літературна дискусія; говорили ми про літературу, впорядковували літературні суперечки, а ось яку книжку молоді читає, яку має читати, цього у нас не знають. Щоб розібратися в цьому, ми повинні обізнатися з бібліотекою, з бібліотекарями, з книжковим ринком, із заводськими й колгоспними клубами і

зрештою—з самою молоддю і потім уже вирішувати не взагалі, а конкретно, що й як треба зробити.

Треба над людьми працювати багато й серйозно, а в нас не працюють. На секретаря обирають і не допомагають, а висувають далі і тим самим людину псують. Пробуде він місяців із шість секретарем, до цього ніякого досвіду керівної роботи не мав, але вже думає, що для нього все можливо, я талановита, я здатна людина.

Звідси, товариші, народжуються всезнайки, звідси народжується зарозумілість—„вожді“, звідси безвідповідальність, відрив від мас, зрештою, те, що московцям добре знайомо й про що говорив тов. Каганович на партійній нараді—це спокійна робота, відсутність енергії, життя, горіння. Молодий сановник іде при всій зброї,—дайте йому дорогу! А чи не можна з цим молодим сановником поговорити і знов поговорити? Не слухає—навернути йому, товариші! (Сміх). А як же інакше!

ЗА СМІЛИВІСТЬ І ПРИНЦИПОВІСТЬ САМОКРИТИКИ

Лінія повинна бути принципова—всім це відомо. Але ця принциповість має бути пристосована до чогось конкретного. Лінія має відповідати умовам даного місця, часу, етапу, давати нам змогу правильно визначати, що до чого. Тільки в таких умовах ми знатимемо, як треба працювати.

Ми не посоромимося ухвалити постанову і опублікувати з певністю, з твердістю більшовицького духу. Якийсь дурень скаже: „Ось усе погано у них в Москві, в Ленінграді, на Україні“, а ми, відповідаючи на це, дуже спокійно говоримо: „Ми—організація юнацька, виховна. Можливо сьогодні у нас погано, але ми певні, що завтра буде краще“.

Тому сміливіше критикуйте, виявляйте здібності, творчість, щоб подолати погане і щоб завтра було краще. Ось як треба провадити справу.

ПРАВИЛЬНО СПОЛУЧИТИ МЕТОДУ ПЕРЕКОНАННЯ І МЕТОДУ ПРИМУШЕННЯ

Я переходжу до наступного питання—про методу переконання і методу примушення. Ми—не супротивники примушення і адміністративного натиску. Член нашої організації повинен виконувати те, що вимагає від нього організація, а не те, що йому заманеться. А якщо він не робить, ми розглянемо чому. Декого соромимо, декого лаємо, а декого виключаємо. Але в нас ще немає правильного сполучення методи переконання і методи примушення. У нас, як правило, актив натискує на масу членів організації, а не пояснює. Натискує на людину загартовану, яку натиском не злякаєш, і на людину, що тільки-но прийшла на активну роботу, що не така досвідчена, яка ще не загартувалася. Він механічно стриже всіх під одну гребінку. Ось такий механічний підхід глибоко шкідливий. А якщо ви людину молоду, активного робітника, грубо обірвете,

то ви можете приголомшити його своєю нечуйністю, своєю брутальністю. Натискуйте, натискуйте, але розумно, справедливо, чуйно, не підходьте механічно, з однаковим натиском до всіх.

Аристократизм у комсомолі характеризується вождизмом щодо рядової членської маси, тобто ставить маси в залежність від себе, а не себе у залежність од них, ставить себе над масами, не вміє і не бажає навчатися у мас і пов'язує з цим невіру в творчі сили, що є в масах, невміння помічати ті творчі сили, розв'язувати, їх, усвідомлювати свої дії. Такі люди авторитет партії пояснюють своїми якостями.

Один із елементів бюрократизму наших комсомольських провідних апаратів є та обставина, що вони організують свою роботу коло готування й ухвалення постанови, надання загальних настанов, але водночас не стають практичними виконавцями. Звідси й виходить, що одна група людей готує постанову (ухвалювати постанови стало їх професією), пише її, формулює, готується до наступної постанови, а сама відривається від практики проведення цієї постанови в життя і ухиляється від відповіді на цю постанову. Ми висловили свій погляд на перше-ліпше питання. Головне— висловити погляд. Дивна віра в папір.

Бюрократизм приховує наші людські резерви. Він гальмує енергію, ініціативу і самодіяльність мас і не дає волі резервам, що таяться в кадрах нашої спілки. Отже, він не дає змоги ввести до бою всі наявні сили.

Нам потрібна єдність. В основному, істотному її можна досягти різноманітністю в способах підходу до справи, в способах здійснення її, в способах контролю і конкретного керування. Це нам у підсумку дасть ще більшу енергію, ще більший розмах роботи знизу.

ПРО МОРАЛЬНЕ ОБЛИЧЧЯ АКТИВУ

Хочу звернути вашу увагу на питання про моральне обличчя активу. У нас частенько успіхи колективу привласнюють персонально собі. Люди вже відокремлюють провідне ядро від себе, ставлять себе над колективом. Звідси верхоглядство, чванство, високоумудрство, зарозумілість. З цього погляду не зайве буде нагадати вам окремі риси морального обличчя Володимира Ільїча, про які говорив тов. Сталін, підкреслюючи, що насамперед у Леніна нам з вами треба багато чого повчитися, бо Ленін був вождем вищого типу, що не знає страху в боротьбі і сміливо веде партію вперед незанимаючи шляхами російського революційного руху, безстрашним критиком.

Найбільше в критиці бути об'єктивним до людей і до себе, не виходити ні в які згоди з своїми вадами, старатися усвідомити свої вади. От цього у нас немає. Як говориться в прислів'ї: „в іншого порошину в очі бачиш, а в себе і скалки не помічаєш“. Це вже факт. Безстрашний критик, що вміє просто, ясно, сміливо писати про найзаплутаніші речі, простота і скромність, бажання бути не помітним, не впадати в очі і не підкреслювати свого стану, відсут-

ність позування, головокрутних жестів і ефектних фраз,—всього цього ми повинні навчитися у Леніна. Це ціла програма для комсомольського активіста в його роботі над самим собою, до того ж дуже складна програма, важка й серйозна. Треба виробити в собі здатність бути простим, непомітним, не впадати в очі, не підкреслювати свого високого стану, бути безстрашним критиком, сміливо дивитися в лице небезпеці, іти їй назустріч, бути скромним.

Зрештою, товариші, я повинен сказати, що в наслідок всієї проробленої роботи і теперішньої боротьби є всі передумови до того, щоб розв'язати питання про побудову безкласового соціалістичного суспільства. Перед нами стоїть завдання—ще більше посилити темпи своєї роботи, поліпшити її якість. Ми нагромадили величезний досвід. Ми багато чого навчилися. Боротьба за високу якість роботи нам тепер до снаги, не тільки з погляду нашої технічної готовності до цього, але й в силу того, що друга п'ятирічка ще більше поширює матеріальну базу для сполучення особистих інтересів і перспектив кожного робітника з інтересами пролетарської держави. Дозвольте висловити певність у тім, що ми з вами успішно закінчимо останній, четвертий, вивершувальний рік п'ятирічки, подамо нашій партії ще більшу допомогу у виконанні контрольних цифр 1932 р., ніж робили це досі. Дозвольте сподіватися, що ленінський комсомол, невпинно зміцнюючи свій зв'язок з більшовицькою партією, маючи перед собою вчення Леніна, а на чолі кращого ленінового учня—Сталіна, з успіхом боротиметься за виконання історичних завдань п'ятирічки.
